

38 Liber Vnicus. Cap. XXXVII. &c.

conuerso : ita etiam de diuisione , excepto quod diuisio redditur difficilis , nisi fiat reductio ad eandem naturam. veluti duco 19. in $23 \frac{7}{19}$: possum ducere 19. in 23. & fit 437. deinde duco 19. in $\frac{7}{19}$, & fiunt 7. totum igitur fiet 444. integra : & possemus etiam deducere $23 \frac{7}{19}$ ad fractionem vnam & fiunt $\frac{444}{19}$ vt dixi deinde ducere per capitulum suum in 19. integra , deinde productum diuidere per denominatorem , qui etiam est 19. & exhibunt etiam 444. integra.

5 Cum igitur addere vis fractionem integro , reduces eam si maior sit vnitatem per capitulum presens ad integra , & adde integra integris , & similiter fractiones fractionibus , per capitulum suum si adsint.

6 Cum vero volueris detrahare fractiones ex integris : integra ex integris detrahe , deinde vnitatem plus : & subtrahe numeratorem a denominatore : & residuum superpone denominatori , exemplum volo detrahare $23 \frac{7}{19}$ ex 47 , demo 24. ex 47. & remanet 23. & demo 7. ex 19. & fit 12. igitur residuum est $23 \frac{12}{19}$, quod si vtrinque fractio adsit primo deme vnam ex alia , per suum capitulum , quod si non potes resolue vnitatem in fractiones , & eam adde numero subtrahendo deinde operare per sua capitula simplicia : exemplum 17. & $\frac{13}{19}$ ex $24 \frac{5}{7}$, deducas $\frac{13}{19}$ ex $\frac{5}{7}$ remanent $\frac{4}{13}$, & 17. ex 24. fiunt 7. vt igitur semper scias quae duarum fractionum sit maior , duces denominatorem vnus in alterius numeratorem in crucem , & cuius fuerit productum ex numeratore ma-

$$\begin{array}{r} \frac{5}{7} \times \frac{13}{19} \\ 95 \quad 91 \\ \hline 20 \quad 41 \\ 14 \quad 24 \\ 6 \quad 7 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} \frac{5}{7} \times \frac{41}{14} \\ 287 \quad 120 \\ \hline 120 \\ 167 \\ \hline 168 \end{array}$$

ius , fractio illa est maior , veluti 5. in 19. facit 95. & est maiusquam 7. in 13. igitur $\frac{5}{7}$ est plusquam $\frac{13}{19}$: sit igitur vt velis deducere $13 \frac{5}{7}$ ex $20 \frac{17}{24}$ constat ex regula prodicta quod $\frac{5}{7}$ est maiusquam $\frac{17}{24}$: quare adde ad 13. & $\frac{5}{7}$ vnitatem fiet $14 \frac{5}{7}$: deinde iunge numeratorem de $\frac{17}{24}$ denominatori , fiet numerator fractionis $\frac{41}{24}$ igitur deduces 14. $\frac{5}{7}$ ex $20 \frac{17}{24}$: per capitula sua & remanebunt 6. $\frac{167}{168}$.

7 In multiplicatione autem duces integrum per numeratorem , & totum diuides per denominatorem , veluti 23. in $\frac{5}{7}$: duc 3. in 23. fit 69. diuide per 7. exit 9. $\frac{6}{7}$: & si adsint fractiones multiplica postmodum fractionem per fractionem , ex capitulo suo , & iunge , & similiter integra per integra.

8 In diuisione autem conuenientius est vt reduces omnia ad suas fractiones per capitulum presens , deinde diuides per diuisorem per Caput 20. exiens autem reduces ad integra si maius sit vnitatem per capitulum

presens , si tamen diuisor non contineat fractiones , operare per integra tantum. Exemplum primi volo diuidere $27 \frac{3}{7}$ per $7 \frac{3}{19}$ deduco ad fractiones fiunt pro diuidendo $\frac{192}{7}$ & pro diuisore $\frac{136}{19}$ diuido igitur $\frac{192}{7}$ per $\frac{136}{19}$ & fit $\frac{3648}{952}$ deduco ad integra fiunt 3. & $\frac{792}{952}$ vel scilicet 3. & $\frac{99}{119}$. Si autem denominatorem diuisoris in diuidendum & diuiseris per numeratorem exhibit exiens sit exemplum volo diuidere 17. per $\frac{5}{7}$ duco 17. in 7. fit 119. diuido per 5. exit 23. $\frac{4}{5}$ ita volo diuidere 17. per $3 \frac{4}{5}$ deduco ad fractionem diuisorem fit $\frac{19}{5}$ duco igitur 5. in 17. fit 85. diuido per 19. exit 4. $\frac{9}{19}$ & ita in omnibus.

Radicum extractiones fiunt vt in integris progressionibus reducendo ad vnum denominatorem.

Cum vero reductio facta fuerit vt sint omnes fractiones multiplica per capitulum suum deinde reduces ad integra vt in presenti.

CAPVT XXXII.

De Integris & surdis mixtis.

Operatio sua dicta est, est enim vt in numeris ligatis quoniam sapius integros continent propterea non est alia operatio a surdis quod si times aliquando operari reduc integrum ad naturam surdi veluti volo reducere 7. in $\sqrt{49}$. L. 9. p. 5. operatio etiam sana est deducendo 7. in se fiet $\sqrt{49}$. deducenda in $\sqrt{49}$. L. 9. p. 5.

CAPVT. XXXIII.

De Integris & denominatis.

Numeri integri non variant naturam denominatorum idem operatio eorum est in omnibus per capitula numerorum simplicium aduenientia autem manent in suis denominationibus in quibus erant prius vt 3. in 7. cu. p. 5. ce. m. 7. facit 21. cu. p. 15. ce. m. 21.

CAPVT XXXIV.

De Fractis Denominatoribus miscendis.

Vterque eorum indicat vt reducat ad integra , verum in surdis necessitas est minor , difficultas maior , in fractis autem difficultas est minor , & necessitas maior , quare ob temperandum est necessitati maxime cum per hoc non adueniat operatio difficilis , exemplum est volo deducere $\frac{1}{3}$ in $\frac{1}{4}$ co. p. $\frac{2}{3}$ ce. p. 7. deducas omnia per regulam fractionum veluti in capitalis suis & fiet $\frac{1}{12}$ co. p. $\frac{2}{3}$ ce. p. 2. $\frac{1}{3}$ numeri , quod si necessitas diuisionis te postulat cum integris admixtis fractionibus veluti $3 \frac{1}{7}$ est diuisor de 4. co. p. 3. ce. omnia duces in 7. fit 22. diuisor , de 28. co. p. 21. ce.

Quod